

GAIÀ FOLK: UNA PROPOSTA PER AL TERRITORI. BALANÇ DESPRÉS DE CINC EDICIONS

Pau Plana i Parés

1. INTRODUCCIÓ

Fa temps que el territori de la part baixa del Gaià reivindica una certa entitat infracomarcal. Reivindica un territori cohesionat al voltant de la part baixa i desembocadura del riu, un territori cohesionat a nivell de població, de cultura, de relacions, en definitiva una idiosincràsia pròpia. És el que s'anomena el Baix Gaià.

Aquest ens, utilitzat molt més en un principi en l'àmbit associatiu que no pas en una acció política ferma, desenvolupa un seguit d'activitats de tot tipus sota la denominació territorial de Baix Gaià. En aquest moment, però, també els onze Ajuntaments i el Consell Comarcal del Tarragonès estan liderant diverses i importants iniciatives de col·laboració en matèria de turisme que s'han materialitzat amb el Pla Foment del Baix Gaià, amb l'aval de la Universitat Rovira i Virgili, i amb la ruta de Castells.

Una de les activitats sorgida des de les entitats dins aquest àmbit territorial, i que enguany ha rebut un ple suport del Consell Comarcal que ha permès recuperar-ne la iniciativa després d'un any d'impàs, és el Gaià Folk, que si bé agafa el nom de tot el riu i el cognom d'aquesta paraula anglesa, discutida i discutible, de Folk, queda més definit en el subtítol que acaba d'emmarcar la idea del festival: Música i cultura popular al Baix Gaià.

Aquest festival podríem dir que no és un festival estàtic. No en va, ha anat passant per diferents formats i alts i baixos des que el 2001, un grup de joves de Torredembarra va decidir fer-ne la primera edició amb un objectiu clar, el de donar a conèixer la música i la cultura popular, objectiu que encara mantenim en l'actualitat, però al que se n'hi han sumat i barrejat d'altres entre els quals caldria destacar la voluntat de crear xarxes i dinamitzar un territori més ampli.



□ La Portàtil FM a la plaça de la Vila de Torredembarra (Gaià Folk 2006).

2. GÈNESI I EVOLUCIÓ DEL GAIÀ FOLK

Torredembarra ha exercit i exerceix molt sovint una certa capitalitat en aquest espai territorial, tant per la mida de la població com pels serveis i possibilitats que ofereix. Així doncs, com ja hem apuntat, fou aquí on va néixer la idea d'aquest festival, concretament al voltant del ja desaparegut Cafè l'Auca, que durant molt temps va ser un dels centres de trobada i iniciativa de diferents projectes culturals així com punt de trobada d'entitats de tot el rodal per generar activitats al voltant del territori, un referent d'oci, però també d'espai de reflexió "alternativa" i acció sobre el territori que sens dubte, en aquesta part baixa del Gaià, es troba a faltar en l'actualitat.

Passada la primera edició, i sobretot a partir del segon Gaià Folk, parlar del Gaià Folk és parlar d'un festival una mica més complex tant en la gestió com en la dinàmica, ja que lluny de quedar-se tan sols en la voluntat d'apropar un seguit de propostes de la cultura popular i tradicional al nostre territori, també vol ser, i aquesta és una altra de les bases importants, generadora de noves iniciatives, contactes entre gent de la comarca que treballa en els mateixos camps i que molt sovint es desconeixen o es veuen com a llunyanes, i també generar una agenda d'activitats als diferents pobles que hi participen valorant sobretot la presència d'elements i activitats al carrer per tal que puguin ser coneguts per tothom, tant pel públic convençut, com pel possible públic captiu o el que s'ho pot trobar tot passejant i d'aquesta



□ L'Esbart Santa Tecla al Casal Rierenc (Gaià Folk 2006).

manera fer pedagogia dels fets culturals que ens són propis i, per què no?, també, apropar-ne de fora.

Així doncs, fent un resum ràpid de l'evolució del festival hauríem de partir de l'any 2001 a Torredembarra on el festival, com ja hem dit, s'organitzà al voltant del Cafè l'Auca. Les activitats es generaren en aquest espai durant tres dies. Aquestes activitats foren bàsicament musicals i centrades en un espai tancat com era el Cafè.

Després d'uns anys d'impàs, el 2004 torna el Gaià Folk i el festival s'amplia. Fruit de la primera edició, es generen contactes amb d'altres poblacions i en aquest primer any d'expansió del festival aquest s'amplia cap a la Riera de Gaià. També s'amplia la durada a dos caps de setmana quan en el primer any sols havia estat un. Alhora també es comença a variar la dinàmica i s'incorporen nous espais, que s'han anat mantenint i fent créixer. Així la programació es basa en actes no sols musicals com havia estat bàsicament el primer, sinó que s'hi incorporen actes per la reflexió, espectacles infantils, música, gastronomia, etc. i ja apuntant una altra de les voluntats, el treure el festival al carrer.

En les edicions següents, s'hi afegiren altres poblacions com Altafulla, la Nou i finalment el Catllar i s'amplià tant els dies com el nombre i varietat de les activitats.

El carrer va guanyant protagonisme davant les activitats tancades. La voluntat és fer visible el festival a un públic més ampli, una presència que també s'aconsegueix per la im-



□ Concert de Gadegang al Casal de la Nou (Gaià Folk 2006).

plicació dels mitjans de comunicació, sobretot els locals, que es bolquen en la informació i que li comencen a donar rellevància i a crear marca. Aquest creixement, però, també crearà alguns problemes i en remarcarà alguns que ja podíem detectar des de les primeres edicions: pressupostos, implicació d'entitats i institucions i les relacions, no sempre fàcils, entre elles, capacitat de gestió de l'equip organitzador, variabilitat de les persones de relació en cada una de les edicions....

La darrera de les edicions, celebrada aquest 2008, ha estat la que ha incorporat més municipis en la celebració. Han sigut 11 municipis on s'ha generat activitat. Aquesta nova dimensió, i les noves formules de relació a l'hora de tirar endavant el festival, ha incorporat tot un seguit de criteris de canvi tant en el pressupost com en la gestió que ha obert la porta a un nou model, més professionalitzat i no tan voluntarista, comptant amb un alliberat per part de l'organització.

3. FÓRMULES, OBJECTIUS I IDEES

Tot i la variabilitat de les fórmules, des d'un bon principi, l'equip organitzador, amb nucli bàsic des de la segona edició del Gaià Folk, té clara la idea de generar implicació i relacions entre la gent dels diferents pobles. Però si hem de ser francs, aquest objectiu és un dels que encara falten, i molt, per treballar i aconseguir-lo plenament, fent que s'assumeixi que el festival pot ser una bona oportunitat de presentar projectes comuns, alhora que un bon marc per posar-se en contacte amb d'altres entitats i activitats no sempre iguals, que poden captivar i atreure públics i interessos variats.

El festival, més enllà de programar un seguit d'actes propis, voldria crear una agenda cultural en els pas de l'estiu a la tardor on a les nostres contrades encara es poden realitzar actes al

❑ Trobada de Gegants a la Nou de Gaià (Gaià Folk 2006).



carrer i on els elements festius fan les seves darreres actuacions. En aquest àmbit és important remarcar el nombre creixent d'actes adherits, actes que ja s'organitzen tradicionalment en aquesta època de l'any i que els pobles sumen a la programació del Gaià Folk.

També, pel que fa a d'altres aspectes, cal valorar el paper de les institucions, ens que juguen un paper clau, ja que el pressupost i la programació que se'n deriva pot variar i molt depenent d'aquests i la seva implicació, sigui via subvenció, via convenis de col·laboració o la fórmula que s'esculli.

En l'evolució del festival s'hi han vist vinculades les principals institucions polítiques, des dels ajuntaments fins a la Diputació i la Generalitat i passant pel Consell Comarcal, cada una d'elles en graus diferents segons l'edició.

El que hem d'estar alerta és davant el fet de la mediatització institucional del festival, que pot donar lloc a equívocs i malentesos de diferents tipus. Cal, doncs, per la pròpia idea i supervivència del festival, un recolzament institucional però no a un preu massa car que elimini un dels pilars bàsics del festival com és la participació de base.

Justament, ha estat la gestió d'aquesta relació institucional, un dels principals aspectes crítics en què ens hem trobat en diferents edicions del festival. A nivell tècnic, tot sovint, ha estat la diversitat de persones amb què hem hagut de treballar durant aquests anys i la manca d'un únic interlocutor per institució el que ha fet frenar o retardar algunes parts del projecte. Pel que fa al nivell polític, algunes persones amb les quals hem treballat han entès la filosofia del festival, més enllà de partidismes, veient i creient que era una oportunitat per al poble i el territori, però també ens hem trobat amb la part que no entén el festival si no és que ells en són els màxims protagonistes o que no ho senten com a una oportunitat per al poble on es durà a terme l'activitat, sinó que ho vinculen directament a una acció o obra personal. Això



□ Trobada de Diables del Baix Gaià al Catllar (Gaià Folk 2006).

fa que molts projectes, el nostre i segur que molts d'altres quedin frenats per la inoperància del sistema, o que es vegin apartats per la simple diferència de color polític.

Davant d'aquest panorama havent just acabat l'edició 2008 del festival, ens hem de plantejar moltes coses, preguntes, qüestions i apunts que ens han de servir per valorar la necessitat del festival i la capacitat del territori per viure'l així com al nostra capacitat com a organització, per gestionar-lo.

4. QUATRE PREGUNTES I UNS GRANETS DE CONCLUSIÓ

Són cinc edicions, cinc experiències prou diferents que ens generen preguntes i qüestions: hem arribat a fer conèixer la filosofia del festival (des del públic, fins a entitats i institucions)?, Val la pena seguir apostant per aquest format de festival complex? Què hem de fer amb la sensació que tothom estira però poca gent aposta? Com solucionem el tema del finançament? És correcte el temps de realització del festival? Com podem generar dinàmiques de producció dins el festival? Hi ha potencial i grups dins el territori per fer una programació en base a aquest? Val la pena apostar per un festival que vulgui cobrir tots els camps que hem tractat al festival: gastronomia, música, festa al carrer, reflexió teòrica, etc.?

Hem de reconèixer que no tenim resposta per totes aquestes ni moltes d'altres preguntes que ens vénen al cap. Tot just havent acabat aquesta edició renovada del festival hem de fer una reflexió serena i una mica distant per veure tots els pros i contres dels models i de les idees que han mogut el festival històricament i cal que ho fem ja si volem consolidar el projecte. És una feina de reflexió que hem de fer des de l'organització, però a la que també volem convidar els altres agents a la reflexió per tal de poder aportar-nos una altra visió del festival des del que hi participa, des de qui el finança o des de qui ho veu en un mitjà de comunicació.

A dia d'avui, potser es fa complicat tancar un balanç en ferm de cinc edicions del Gaià Folk, però sí que com a mínim tenim diferents idees que s'han anat consolidant i que poden servir una mica a mode de conclusió:

El festival ha generat dinàmiques positives i amb el temps la repercussió del festival a nivell de públic i mitjans també és més gran, una mesura que en un cert moment va desbordar l'equip organitzador i que ha fet que enguany el model de gestió, més enllà del voluntariat es transformés en una gestió més professionalitzada amb una persona alliberada que es dedica a gestionar i coordinar els diferents aspectes tècnics.

Cal valorar molt positivament el paper dels mitjans de comunicació amb vocació comarcal com és el cas d'Altafulla Ràdio, Ràdio Roda de Berà, Ona La Torre o Cel Obert. En



□ Concert amb motiu del 30è aniversari dels Grallers d'Altafulla (Gaià Folk 2005).

canvi, cal preguntar-se si el ressò a través dels mitjans de fora la comarca ha estat suficient o a l'alçada del Gaià Folk. Cal tenir present que un dels objectius del festival és la projecció dels 11 municipis a fora.

Les activitats coordinades pel Gaià Folk però organitzades per les entitats sectorials dels municipis són un èxit assegurat. Aquesta seria la conclusió a la que hem arribat després de diferents experiències. Tot i que això suposa més feina organitzativa cal tenir present aquesta efectivitat. Alhora assolim un altre dels objectius del festival: promoure les associacions i posar-les en contacte. Sens dubte el poc temps d'organització de la darrera edició no ens ha permès fer aquest salt qualitatiu.

Cal acabar, doncs, de valorar el què, el com i totes les preguntes que ens puguin venir al cap. Nosaltres estem disposats a fer-ho i volem convidar-vos a que us hi sumeu. Si volem un territori viu, i aquesta sí que és una conclusió que tenim molt clara, calen xarxes, coneixença, relacions, dinàmiques, etc. i creiem que el projecte Gaià Folk com una proposta per al territori, pot ser una eina vàlida de treball.